

Hřebčín Topolčianky

Protože po první světové válce Slovensko zůstalo bez hřebčínů, které zajišťovaly produkci plemenných hřebců pro zemský chov, vznikla potřeba založit hřebčín. Zeměpisnou polohou, chovatelskou tradicí bylo Slovensko předurčeno pro chov teplokrevného koně. Po rozboření půdy a příslušných jednáních byl rozhodnutím ministerstva zemědělství 15. 10. 1921 založen státní hřebčín Topolčianky na převzatém majetku arcivévodě Habsburského. Hřebčín byl zaměřen na chov koně arabského, lipického, Nonia, anglického polokrevníka a hucula. Kromě anglického polokrevníka byla v hřebčíně chována elitní stáda klisen a hřebců výše jmenovaných plemen. Koncem roku 1954 bylo stádo Nonia z Topolčianek přesunuto do právě nově založeného hřebčína Nový Tekov. V roce 1961 byl v Topolčiankách založen chov anglického polokrevníka pro produkci sportovních koní. V Novém Tekově začali chovat klusáka a shetlandského ponyho. Od roku 1973 se v Topolčiankách chová arabský plnokrevník, od roku 1985 anglický plnokrevník a polokrevník.

V roce 1967 byl státní hřebčín přejmenován na plemenářský podnik; úkolem bylo zajišťovat plemenitbu a inseminaci všech druhů hospodářských zvířat v okresech Nitra, Topolčany a Levice.

V současné době plemenářský podnik hospodaří na 2005 ha zemědělské půdy, z toho je 1740 ha půdy orné. Z celkové výměry zemědělské půdy připadá na Topolčianky 1320 ha, na Nový Tekov 685 ha. V průměru plemenářský podnik chová 950 koní a 1200 kusů skotu.

Pro testování výkonnosti, pro propagaci a reprezentaci chovu koní má plemenářský podnik Topolčianky i jeho odštěpný závod Nový Tekov dostihová oddělení doma i ve Velké Chuchli; vedou i sportovní oddělení. Pro trénink i pořádání dostihů mají dostihové dráhy. Šlechtitelské chovy teplokrevných plemen koní (arabský plnokrevník, arabský čistokrevný kůň, lipicán, hucul a Nonius) chované v Topolčiankách a Novém Tekově tvoří zároveň genovou rezervu.

Arabský plnokrevník je budován na podkladě importu plemenného materiálu z Egypta v roce 1973. Celkově bylo dovezeno 5 plemenných klisen, 2 plemenní hřebci a 3 hříbata. V současné době jsou ve stádě 3 plemenní hřebci (Hamadan, Sayed a Al Sachra Kaythmoon), 8 plemenných klisen a 22 hříbat v dorostu. Topolčianský chov arabského plnokrevníka je uznán Světovou organizací chovatelů arabského koně WAHO, což zvyšuje chovatelskou a peněžní hodnotu. Kromě toho, že arabský plnokrevník je korektorem teplokrevných plemen koní, je zároveň producentem dostihových koní i pro export. V chovu jsou zastoupeny rodiny U-Bai-Jan, Sak-La-We, Had-ban. Do budoucnosti se počítá s chovem 15 plemenných klisen, 2 plemenných hřebců a příslušného dorostu.

Arabský čistokrevný kůň se chová v Topolčiankách od roku 1921 na podkladě plemenného materiálu z bývalých rakousko-uherských hřebčínů Radovec (21), Bábolna (4), Piber (2) a ze soukromého hřebčína Dolná Arma (2). Jeho šlechtitelský chov je pouze v Topolčiankách. Plemenný materiál se používá jako korektor teplokrevného chovu koní a pro produkci jezdeckých, sportovních a tažných koní. Je žádaný v tuzemsku i v zahraničí k chovným účelům. Je uznán v rámci WAHO a tvoří skupinu s názvem SHAGYA arab.

Březost v arabském stádě se pohybuje kolem 75 až 80%. Kůň se vyznačuje harmonickou stavbou, elegantními pohyby a držením těla a také cennými biologickými vlastnostmi. V chovu působí 37 arabských čistokrevných klisen, které patří k dvanácti rodinám, 3 plemenní hřebci (Koheilan IV, Siglavy Bagdady II, Shagya XXIII) a příslušný počet dorostu. Zušlechťovací proces tohoto plemene je pouze čistokrevnou plemenitbou.

Anglický plnokrevník se chová pro produkci dostihových koní pro vlastní potřebu. Do chovu jsou zařazovány nejlepší klisny otestované na dostihových drahách, s generálním handicapem 60 kg a více. V současné době je v chovu 10 plemenných klisen, které jsou zapouštěny nejlepšími hřebci v ČR.

Anglický polokrevník se chová v omezeném rozsahu pro dostihové a sportovní účely. Plemenné klisny a hřebci jsou před zařazením do chovu testováni na dostihových drahách a ve sportovních soutěžích. Chov má 10 plemenných klisen a plemenného hřebce A 1/1 Pallase.

Slovenský teplokrevník se chová v Topolčiankách od roku 1961 na podkladě plemenného materiálu nakoupeného ponejvíce od Státního statku v Hubicích, dále dovozu a později i v vlastního chovu. Chov je zaměřen na produkci plemenného materiálu, koní pro sportovní účely, k prodeji v tuzemsku i do zahraničí, v převážné barvě ryzáka.

Stádo slovenského teplokrevníka je tvarově a typově celkem vyrovnané a jeho zušlechťování, kromě dalšího typového a tvarového sjednocování, je zaměřeno na zlepšování jednotlivých vlastností. Korektory těchto vlastností jsou kromě prověřených hřebců slovenského teplokrevníka hřebci hannoverské a trakénské krve. V chovu působí 39 klisen, 2 plemenní hřebci, North star VIII a Koh-i-nor, a příslušný počet dorostu.

Lipický kůň. Rozvoj jeho chovu na Slovensku začal založením hřebčína Topolčianky v roce 1921. Základem jeho chovu bylo 32 originálních klisen, převážně ročníků 1915 a 1916, narozených v hřebčíně Lipica. Do nově zřízeného topolčianského hřebčína přišly v roce 1921 přes Luxemburg u Vídně, Kladruby nad Labem a

Vizovice na Moravě a spolu s nimi plemenný hřebec Neapolitano Gratia. Plemenné klisny pocházely podle původu po 11 plemenných hřebcích a po matkách ze 17 rodin. Zbarvením byly 30 bělek a 2 hnědky. Podle původu i po stránce exteriéru byly velmi kvalitní. V Topolčiankách se velmi dobře osvědčily a výrazně přispěly k vytvoření stáda lipického koně.

V současné době v chovu působí 30 plemenných klisen příslušných k devíti rodinám, 3 plemenní hřebci, Neapolitano IX Batosta, Favory X Theodorosta a Conversano V Teodora. V čistokrevné plemenitbě se používají ještě další 3 kmeny: Pluto, Maestoso a Siglavy. Březost je kolem 80%. Je málo plemen koní, která se vyrovnají lipickému koni v harmonické stavbě, pohybu, figurálním držení těla a v biologických vlastnostech.

Huculský kůň je nejvýraznějším představitelem plemen horského koně. Je autochtonním plemenem pohoří Karpat. Pochází z východních Karpat, z huculského kraje v Rumunsku. Základem jeho chovu byl původní karpatský typ v 17. a 18. století. Původně se choval ve skromných a drsných podmínkách, bez zásahu státu. Až v roce 1856 byl při hřebčíně Radovec zřízen hřebčín Lučina. Úkolem tohoto nově zřízeného hřebčína bylo zvelebit a zlepšit toto původní, tvrdé, vytrvalé, skromné a výkonné plemeno.

Chov huculského koně na Slovensku navazuje přímo na jeho chov v hřebčíně Lučina v Rumunsku. Základ jeho chovu od roku 1922 v Topolčiankách tvořili 2 plemenní hřebci, 15 plemenných klisen a 16 hříbat pocházejících přímo z hřebčína Lučina. Pocházeli po otcích linií Goral, Hroby a Mszka. Umístění huculského stáda v Topolčiankách nebylo trvalé, přemísťovalo se do Tuřích Remet a zpět. Od roku 1939 se huculský kůň chová v Topolčiankách nepřetržitě. Huculské stádo bylo máločetné, v chovu se využívaly linie Goral a Hroby. K zabránění příbuzenské plemenitby byl v roce 1925 zakoupen na východním Slovensku huculský hřebec Gurgul, který založil samostatnou linii Gurgul.

V čistokrevné plemenitbě v huculském stádě působí 20 plemenných klisen, 5 plemenných hřebců (Oušor II, Goral XIII, Goral XIV, Hroby VII a Gurgul VII) a příslušný počet dorostu obojího pohlaví.